

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce:

Integrace a motivy návratové migrace českých Romů – případová studie Velké Británie

Autor práce: **Bc. Josef Rybář**

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Autor práce ji koncipoval na třech cílech, které se správně ukázaly jako cíl trojjediný. Analyzovat migraci českých Romů do Velké Británie, analyzovat úspěšnost jejich integrace a důvody návratové integrace. Šlo o cíle analyzovat velmi náročné, mimořádně odborně i společensko-politicky významné aktuální problémy.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Oceňuji obecně širší teoretický vstup do tématu v kapitole 3. Oceňuji výběr literární podpory práce, je aktuální tuzemská i zahraniční a oceňuji i přístup autora tam, kde neváhal po uvedení cizích názorů formulovat svůj vlastní přístup.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Autor, po analýze dostupných resp. existujících informací z této oblasti, použil metodu kvalitativního výzkumu na bázi rozhovorů a případových studií a velmi šťastně (a správně - se znalostí problematiky) se obrátil na rodinu jako sociální systém, jehož role je ve všech jím zkoumaných cílech/otázkách klíčová.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Vysoce oceňuji celkový koncept práce a jeho provázanost. Za mimořádně kvalitní považuji již vstupní analýzu o českých Romech (kap.2). Je vzácně výstižná, přesná, aktuální. Dobré východisko. Práce je literárně dobře strukturována, věnuje se přiměřeně všem aspektům zkoumaných procesů a jevů.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Závěry jsou jasné, podložené a srozumitelné. Poskytují podněty jak pro další výzkum, tak především pro praktická opatření a řešení decizní sféry. Práce tak, trochu paradoxně, ukazuje nejen na migraci Romů, ale především se de facto obrací dovnitř, totiž ukazuje, jaké jsou limity a možnosti pro řešení problémů v Česku.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Jen doplňující poznámky: Ke straně 10. uvádí se také, že nízký počet Romů, hlásících se k romské národnosti, může být dán i tím, že v jejich pojetí je „Rom“ – kategorie (naší) rodiny- nikoliv kategorie národnosti.

Ke straně 10. Romové zamířili mimo VB a Kanadu také do Belgie (celý pražský rod Ruseňků) a na Nový Zéland celý velký pražský rod Demetrovců.

K straně 21. Před lety jsme ověřovali migraci do Česka po roce 1993. Romské rodiny v Česku zpravidla poskytly svým příbuzným pomoc a pobyt, ale pakliže se jejich sociální statusy příliš lišily a to poškozovalo nabytou sociální prestiž místním, byl pobyt brzy ukončen a narušen zákon pohostinnosti.

Pozoruhodná je zkušenost s kontakty Českých Romů s Pakistánci. Obdobnou zkušenost z podpory z jejich strany jsme zaznamenali i v Kanadě.

Velmi omezená sonda zabývající se návratovou migrací českých Romů z Kanady ukázala, že po zavedení víz se nemohly rodiny v Kanadě „zkompletovat a tak se „imigrační části“ rodin vrátily.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Práci vysoce oceňuji a nemám žádné výhrady. Tvoří ucelený komplex informací a podložených závěrů, které jsou neobyčejně zajímavé a přínosné. Vynikající analýza situace Romů v ČR a Evropě, teoretická východiska, práce s informanty a využití jejich výpovědí a adekvátní. Práce je z hlediska poznání celkového problému romské integrace velmi významná a rozhodně by měla být publikována. Mimo článek v tisku také doporučuji odborný časopis Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí a časopis Katedry sociální práce FF UK.

Předloženou práci **doporučuji** / nedoporučuji k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Autor se na několika místech zmiňuje o solidaritě, kterou si Romové v nových situacích pomáhají. (např. str.66/67) Zjednodušeně řečeno „nadměrná a neomezená“ solidarita v romských rodinách byla považována za jeden z brzdících mechanismů integrace a individuálního sociálního vzestupu. Autor tuto praxi nazývá „romipen“ tedy „obecně“ romství, jako norma chování. Také by bylo možné

použít pojem „romano kris“ tedy romský zákon přikazující poskytnout stravu, ubytování atd. téměř bez omezení i za cenu vlastních ztrát. Tento zákon ale museli Romové v Británii překonat a jejich pomoc byla ryze účelová.(Aby si uchovali získaný status). Krátkodobé ubytování, pomoc získat pojištění, sehnat práci a byt a vést k samostatnosti. Taková pomoc byla úspěšná. Není to signál pro změnu aktivity státu a společnosti v Česku? Nejsou třeba nároky na cílovou skupinu v Česku příliš malé?

Datum: 19. srpna 2019

Autor posudku: Ing. Petr Víšek

Podpis: